

Stand Atoomstroom-Greenpeace: 2-1, woord 'schoon' mag niet in reclameuiting

27 februari 2009

AMSTERDAM (Energieia) - Atoomstroom beweert ten onrechte in zijn reclameuitingen dat kernenergie schoon is. Na Greenpeace vindt ook de Reclame Code Commissie dat. De jonge leverancier moet daarom die "misleidende en oneerlijke" uiting aanpassen. Maar Atoomstroom heeft wel op twee andere punten gelijk gehaald: het bedrijf mag kernenergie als CO2-vrij en subsidievrij blijven aanprijzen. Ondanks de stand van 2-1 in het voordeel van Atoomstroom legt directeur Sjef Peeraer zich hier niet bij neer en gaat waarschijnlijk in beroep.

De wijze heren en dames in de Reclame Code Commissie bogen zich begin deze maand over de [kwestie](#) van Atoomstrooms reclameuitingen. Die was in januari door Greenpeace [aangeslingerd](#) uit ergernis over de website, folders en interviews van de [nieuwe](#), in kernenergie gespecialiseerde leverancier Atoomstroom. Greenpeace stoorde zich aan het gebruik door Atoomstroom van de termen schoon, CO2-vrij en subsidievrij in relatie tot kernenergie.

De Reclame Code Commissie toont zich in haar uitspraak van vrijdag niet mild wat betreft het gebruik van het woord schoon in één zin met kernenergie. Dat is volgens het orgaan "misleitend, oneerlijk en onjuist". De definitie van "schone energie" is volgens de commissie nog niet vastomlijnd. Daardoor is de vraag relevant wat de consument verwacht als hij het woord schoon leest in relatie tot energie.

En dan gaat de commissie uit van de "gemiddelde Nederlandse consument", en niet van de hoogopgeleide, kritische consument, zoals Atoomstroom zegt te doen. Die gemiddelde consument denkt bij schone energie aan zaken als zon-, wind- en waterkracht, denkt het klachtenorgaan. Daarbij treedt in de opwek geen vervuiling op, zo wordt verder geredeneerd. En de commissie pakt er ook de Van Dale bij, een editie waar "schone industrie" wordt gedefinieerd als "industrie die geen luchtvervuiling veroorzaakt". Hier maakt de commissie een opmerkelijk denkslag: kernenergie voldoet niet aan die definitie omdat er bij productie radioactief afval ontstaat. Dat dat zorgvuldig opgeslagen wordt, kan alles bij elkaar "niet tot het oordeel leiden dat kernenergie als schone energie mag worden aangeprezen", aldus de commissie.

Als Atoomstroom het woord schoon gebruikt, wijkt dat dus wezenlijk af van de verwachting van de gemiddelde consument, zo luidt het oordeel. De leverancier levert niet aantoonbaar "essentiële informatie" die de consument nodig heeft om een goede keuze te maken. Weliswaar kan weer worden verwacht dat die gemiddelde consument op de hoogte is van het bestaan van radioactief afval na kernenergieopwek, maar door de expliciete claim "schone energie" te gebruiken, veroorzaakt Atoomstroom verwarring, vindt de Reclame Code Commissie. En daarom moet het bedrijf stoppen met kernenergie schoon te noemen.

Atoomstroom mag wel de termen CO2-vrij en subsidievrij blijven gebruiken, zo luidt verder het oordeel. De commissie is te spreken over het feit dat Atoomstroom die term vooral hanteert in combinatie met "in opwek", dus niet over de hele productieketen. Dat is dan weer begrijpelijk genoeg voor de gemiddelde Nederlander. Bovendien wil de commissie niet te strikt zijn in het gebruik van de term CO2-vrij zónder de nadruk op 'in de opwek'. Want dat er in andere stappen in de keten CO2-vrij komt, geldt net zo goed voor zon en wind, redeneert de commissie, en dan zouden die ook niet meer CO2-vrij worden genoemd. "Dit wijkt af van de gebruikelijke opvatting." Of een bepaalde vorm van energie als CO2-vrij mag worden aangemerkt, dient daarom te worden "geabstraheerd" van de hele keten, zo wordt geconcludeerd.

Vervolg op pagina 2 →

Als derde en laatste nam de commissie het begrip 'subsidievrij' onder de loep. Daarvan zien de leden eigenlijk niet in waar Greenpeace zich over opwindt: de argumentatie is niet duidelijk en Greenpeace heeft ook niet aannemelijk gemaakt dat kernenergie in Nederland overheidsgeld krijgt. "Dat dit mogelijk in de toekomst verandert, staat niet in de weg dat adverteerder op dit moment atoomstroom als vrij van subsidie mag aanprijzen."

Bij Greenpeace nemen ze genoeg met de uitspraak, laat campagneleider kernenergie Ike Teuling weten. "Wij zijn heel blij met het ene punt waar we gelijk in hebben gekregen, want dat was voor ons het belangrijkste punt en daar valt niet over te twisten." Wat Greenpeace betreft is de zaak nu afgedaan, de organisatie gaat niet in beroep tegen de uitspraak. "We laten het hierbij en gaan er op toe zien dat Atoomstroom zich er aan houdt."

Opmerkelijk genoeg komt Teuling naar aanleiding van het CO2-vrij-oordeel met een [voorstel](#) dat eerder al door Sjef Peeraer is geopperd, namelijk een 'gelijke monniken, gelijke kappen'-behandeling in de stroometikettering. "Misschien moeten we er voor pleiten dat de hele CO2-vrij normering wordt bijgesteld. Dat je laat zien wat de uitstoot in de hele keten is, in plaats van in de opwek. Dan ziet iedereen dat kernenergie veel meer uitstoot dan zon en wind."

Atoomstroom-directeur Sjef Peeraer noemt de uitspraak "een overwinning", maar dat laat niet onverlet dat hij toch geneigd is om er tegen in beroep te gaan. Sowieso wil hij nog uitzoeken -zelf of in overleg met de commissie- in hoeverre hij de uitspraak kan oprekken. Zijn bedrijf kan het woord schoon in meer genuanceerde vorm misschien wel blijven gebruiken, oppert Peeraer. "Ik kan me voorstellen dat 'relatief schoon' of 'schoon maar met radioactief afval' wel mag."

Bovendien zit hem de schoon-uitspraak niet helemaal lekker. "Er zijn nog gaten te schieten in de keten-argumentatie. Ook bij wind- en zonne-energie komt er afval vrij bij de productie." Bovendien wordt de gemiddelde Nederlandse consument onderschat door het argument dat Atoomstroom verwarring zaait, vindt Peeraer. "Dat vind ik een belediging van de consument. Alsof die niet beter weet."

Atoomstroom heeft weer een andere Van Dale-editie in de kast staan, en die hanteert de definitie 'weinig afval veroorzakend'. Peeraer: "Ik ben wel verbaasd dat we schoon moeten nuanceren. Het gaat om semantiek. De commissie geeft zelf aan dat dit nog onontgonnen terrein is. Er zijn nauwelijks uitspraken over." Peeraer moet nog nadenken of hij er meer tijd en moeite in wil steken, maar overweegt om die reden toch sterk om tegen de uitspraak in beroep te gaan.

Ilse Kleijne
i.kleijne@energeia.nl
Copyright©, Energeia, 2009